

УДК 316.77+316.334.4

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-45>

Ольга ДОЛГУШЕВА,

orcid.org/0000-0001-9558-5846

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри германських мов та методик їхнього навчання

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(Кропивницький, Україна) dolgusheva@ukr.net

Тетяна КІБАЛЬНІКОВА,

orcid.org/0000-0001-6488-5459

кандидат філологічних наук, доцент,

доцент кафедри германських мов та методик їхнього навчання

Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка
(Кропивницький, Україна) tatyanakibalnikova@gmail.com

МЕДІАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ У ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОМУ МОВЛЕННІ СТУДЕНТІВ, ЯКІ ВИВЧАЮТЬ АНГЛІЙСЬКУ МОВУ ЯК ФАХ

Статтю присвячено проблемі медіації як особливого виду мовленнєвої діяльності та ролі медіативної компетентності в професійно-орієнтованому мовленні студентів, котрі вивчають англійську мову як фах. Обрана тема є актуальною, оскільки медіація певний час асоціювалася з усним та письмовим перекладом, і роль цього виду комунікативної діяльності в професійно-орієнтованому мовленні майбутніх учителів англійської мови залишалася невизначеною. Метою цієї наукової розвідки є розгляд основних видів медіативної діяльності в процесі навчання англійської мови як фаху та визначенні ролі медіативної компетентності в професійно-орієнтованому мовленні майбутнього вчителя англійської мови.

З позицій міждисциплінарного підходу, теоретичне підґрунтя для вивчення цього явища склала теорія про соціальне опосередкування психічної діяльності людини за допомогою таких медіативних інструментів як знак, символ, слово та міф. У статті висвітлено сутність терміну «медіація» в руслі Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, де визначено її прикладну спрямованість і наведено дескриптори медіативної компетентності в різних видах мовленнєвої діяльності, а також зазначено види її стратегії здійснення цього посередництва та його функції у формуванні міжкультурної, плюрилінгвістичної та інших компетенцій.

Уточнено зміст медіативної іншомовної компетентності, визначено форми спілкування та види мовного посередництва, яким доцільно навчати здобувачів освіти. Ураховуючи, що основною метою медіації в її традиційному значенні є налагодження взаєморозуміння для досягнення мети спілкування, з'ясовано, що метою формування медіативної компетентності майбутніх учителів англійської мови є набуття здобувачами освіти умінь і навичок, які б сприяли успішній взаємодії між комунікантами в умовах безпосередньої чи опосередкованої комунікації засобами іноземної мови. Запропоновано види робіт для практичних і теоретичних фахових дисциплін, які сприяють усвідомленню студентами якостей та умінь успішного медіатора.

Ключові слова: викладання англійської мови як іноземної, медіативна компетентність, медіація тексту, медіація понять (смислів), медіація соціальної взаємодії, формування іншомовної мовленнєвої компетентності у медіації, види та форми мовного посередництва.

Olga DOLGUSHEVA,

orcid.org/0000-0001-9558-5846

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor;

Associate Professor at the Department of Germanic Languages and Teaching Methodology
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
(Kropyvnytskyi, Ukraine) dolgusheva@ukr.net

Tetiana KIBALNIKOVA,

orcid.org/0000-0001-6488-5459

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of Germanic Languages and Teaching Methodology
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
(Kropyvnytskyi, Ukraine) tatyanakibalnikova@gmail.com

MEDIATIVE COMPETENCE OF EFL STUDENTS' PROFESSIONALLY ORIENTED SPEECH

The article is devoted to the problem of mediation as a special type of speech activity and the role of mediative competence in professionally-oriented speech of EFL students whose English is major. The chosen theme is topical

because, over some time, mediation has been associated with interpretation and translation, and the role of this type of communicative activity in the professionally oriented speech of would-be English teachers has remained uncertain. The main objective of this research is to consider the basic types of mediation activities in the process of EFL teaching and to determine the role of mediative competence in the professionally oriented speech of would-be English teachers.

From the standpoint of an interdisciplinary approach, the theoretical provision for the study of this phenomenon was the theory of social mediation of human mental activity through such mediative tools as sign, symbol, word and myth. The article highlights the essence of the term «mediation» regarding the Common European Framework of Reference for Language Learning (CEFR), which defines its applied nature and highlights the descriptors of mediative competence in various types of speech activities, as well as types and strategies of mediation and its function in intercultural, plurilingual and other competencies.

The contents of foreign mediative speech competence is specified, the forms of communication and types of language mediation, which should be used to teach students, are determined.

Regarding the major objective of mediation in its traditional sense, which is to establish mutual understanding to achieve the goal of communication, it has been defined that the aim of fostering mediative speech competence of would-be English teachers is to provide students with skills that could promote successful interaction between communicators in direct or indirect communication by means of a foreign language. The authors suggest kinds and types of linguistic mediation activities for practical and theoretical professional subjects, which promote students' awareness of the qualities and skills of a successful mediator.

Key words: EFL teaching, mediative competence, mediating a text, mediating concepts, mediating communication, fostering mediative speech competence, kinds and forms of linguistic mediation activities.

Постановка проблеми. У площині психологічних досліджень, які проводяться з урахуванням принципів міждисциплінарного підходу, особливе місце посідає поняття «медіації». Л. С. Виготський розглядав медіацію як частину своєї теорії про соціальне опосередкування психічної діяльності людини за допомогою таких медіативних інструментів як знак, символ, слово та міф (Виготський, 1984). Традиційно медіацію прийнято розуміти як взаємодію сторін для вирішення конфліктної ситуації із залученням нейтральної особи, або медіатора. Роль медіативної компетентності в такому розумінні вивчалася А. В. Біцай, С. І. Калашниковою, Д. С. Конторовим та іншими.

Із впровадженням Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти в 2001 році термін «медіація» розширює своє значення до рівня діалогу культур. У документі зазначається, що медіація покликана уможливити комунікацію між співрозмовниками в ситуаціях, де спілкування напряму неможливе (CEFR, 2001: 14). Отже, з-поміж усіх медіативних видів діяльності особлива увага приділяється перекладу, переказу тексту, реферуванню. Медіація у професійній перекладацькій діяльності неодноразово ставала об'єктом дослідження лінгвістичних студій (І. Гончаренко, Р. Коваль, Л. Латишев, О. Мольдерф, О. Пасічник та інші), тоді як роль цього виду комунікативної діяльності в професійно-орієнтованому мовленні майбутніх учителів англійської мови ще й досі залишається невизначеною, що й зумовлює **актуальність** нашого дослідження.

Аналіз досліджень. У сучасній методиці навчання англійської мови термін «медіація» розуміється з урахуванням тлумачення, наданого в Загальноєвропейських рекомендаціях (2001). Пізніше,

Д. Косте і М. Каваллі дають детальніше тлумачення терміну: «*Mediation can be defined as any procedure, arrangement or action designed in a given social context to reduce the distance between two (or more) poles of otherness between which there is tension*» (Coste, Cavalli, 2015: 27). У межах цього поняття науковці виокремлюють релятивну, когнітивну і лінгвістичну медіації, остання з яких становить особливий інтерес у руслі нашого дослідження, адже лінгвістична медіація має справу з термінологією, текстами та різними жанрами дискурсу.

Пояснення дескрипторів медіації як особливого виду мовленнєвої діяльності знаходимо у Загальноєвропейських рекомендаціях 2018 року. У цьому засадничому документі автори вказують на її прикладну спрямованість й наводять дескриптори медіативної компетентності у різних видах мовленнєвої діяльності, а також окреслюють види й стратегії здійснення самого посередництва та його функції у формуванні міжкультурної, плюралінгвістичної та інших компетенцій (CEFR. Companion vol., 2018: 104-129; CEFR, 2001: 14).

Реальні потреби будь-якого суспільства створюють умови для виникнення діалогу між людьми, мовами, культурами і країнами. Так, М. Байрам та І. Голубєва наголошують на тому, що медіація передбачає розуміння іншомовної культури (Byram, Golubeva, 2020). Роль міжкультурного медіатора Ж. Зарат визначає таким чином: «*The mediator's task is thus not to communicate controlled intellectual content, but to elaborate mechanisms that can allow meaning to re-establish itself for someone who does not understand, which is something he or she cannot guarantee: he or she can master the mechanisms, but not that which happens afterwards, and being able to tolerate this degree of uncertainty*

forms part of his or her required skills» (G. Zarate, 2004: 172).

Сучасні глобалізаційні процеси, що охоплюють дедалі більше царин суспільного життя, обумовлюють і зміни у системі вітчизняної освіти. Ключовим завданням вчителя як міжкультурного медіатора в цій парадигмі є не лише навчання мови, а й іноземної культури, тому нагальною потребою постає формування вмінь тлумачення міжкультурних відмінностей. Відтак, **метою** нашої наукової розвідки є розгляд основних видів медіативної діяльності в процесі навчання англійської мови як фаху та визначенні ролі медіативної компетентності в професійно-орієнтованому мовленні майбутнього вчителя англійської мови.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняній методичній літературі поняття медіації розуміють згідно з Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти, де цей вид діяльності розглядається як посередницький: *«In mediation, the user/learner acts as a social agent who creates bridges and helps to construct or convey meaning, sometimes within the same language, sometimes from one language to another (cross-linguistic mediation). The focus is on the role of language in processes like creating the space and conditions for communicating and/or learning, collaborating to construct new meaning, encouraging others to construct or understand new meaning, and passing on new information in an appropriate form. The context can be social, pedagogic, cultural, linguistic or professional»* (CEFRL. Companion vol., 2018: 103)

Важливо відмітити роль мови, що є ключовою передумовою здійснення такого посередництва, адже саме мовними засобами створюється відповідний комунікативний простір, конструюються й передаються значення та інформація від одного мовця до іншого, відбувається взаєморозуміння між сторонами.

У відповідності до положень, викладених у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти, можемо вивести таке визначення *мовленнєвої компетентності у медіації* (медіативна компетентність) – здатність *реалізовувати усномовленнєву чи письмомовленнєву одномовну чи двомовну комунікацію/взаємодію як посередник між співрозмовниками в ситуаціях, коли вони не можуть спілкуватися безпосередньо* (CEFRL, 2001: 14). Отже, основною метою медіації є допомога посередника в передачі смислу, подолання бар'єрів і досягнення мети спілкування, налагодження взаєморозуміння, адекватна передача смислу в конкретному соціальному контексті та пояснення культурних особливостей, а саму меді-

ацію часто розуміють як нееквівалентне мовне посередництво. Медіацію віднесено до основних видів мовленнєвої діяльності разом із продукцією (говоріння – монологічне мовлення, письмо), інтеракцією (діалогічне мовлення, писемне мовлення) та рецепцією (аудіювання, читання). (CEFRL, Section 4.4).

Мета навчання медіації майбутніх вчителів англійської мови бачиться нами у формуванні в здобувачів освіти умінь і навичок сприяти успішній взаємодії між комунікантами в умовах безпосередньої чи опосередкованої комунікації засобами іноземної мови. Такі уміння й навички називають навичками XXI століття, оскільки через залучення до медіативної діяльності у студентів підвищується рівень *грамотності* завдяки низці медіативних форм роботи з текстами (*literacy skills*), удосконалюються навчальні уміння (*learning skills*), та формуються уміння, що необхідні для повсякденного життя у соціумі (*life skills*).

Медіативна іншомовна компетентність у методичній літературі не розглядається як така, що інтегрує в собі інші компетенції. Приміром, Д. С. Ципіна окреслює такі її складові частини:

– *лінгвістичні компетенції*, які об'єднують лексико-граматичну, семантичну й фонологічну компетенції;

– *соціокультурна компетентність*, або обізнаність із культурою певної країни та здатність порівнювати її з національною культурою, що є особливо необхідним під час здійснення медіативної діяльності;

– *комунікативна компетентність*, до якої науковиця відносить володіння складними комунікативними навичками й уміннями;

– *мнемічна компетенція* – запам'ятовування великого обсягу інформації, а також імен і назв;

– *емоційний компонент*, котрий дозволяє медіатору контролювати емоційний фон під час медіативного процесу (Ципіна, 2020: 368-369).

Головною умовою володіння медіативною компетентністю є практичне володіння мовою – її лексичним, граматичним, фонетичним, орфографічним інструментарієм та мовленнєвими уміннями й навичками, у тому числі здатністю продукувати зв'язні висловлювання у відповідності до комунікативної ситуації, швидкість формулювання висловлювання тощо з метою здійснення допомоги у передачі смислу повідомлення від одного співрозмовника до іншого, підтримуючи інтерактивний характер взаємодії.

Згідно із Загальноєвропейськими рекомендаціями мовної освіти, у навчальному контексті доцільно акцентувати такі аспекти цих видів

медіативної діяльності, а саме: *медіація тексту* (mediating a text) передбачає передачу його змісту певними мовними засобами для того, хто не має до тексту безпосереднього доступу; *медіація концептів (смислів), понять* (mediating concepts) забезпечує обмін думками та співпраця з метою досягнення певної мети, розв'язання проблемної ситуації; *медіація соціальної взаємодії* (mediating communication) – допомога комунікантам порозумітися один з одним, особливо з огляду на їхню належність різним соціокультурним спільнотам.

Наведемо деякі приклади комунікативно орієнтованих завдань для навчання окреслених вище видів медіації. Для навчання *медіації тексту* викладач може змоделювати таку ситуацію: *a 17-year-old Ukrainian school-leaver translating to her parents, who do not speak English, the content of questions of an educational statement of purpose essay for applying to an American university posted on the university web-site* (усний переклад письмового тексту).

Завдання для навчання *медіації понять* можна сформулювати через таку комунікативну ситуацію: *a group of 19-year-old EFL students discussing ideas to organize an extracurricular activity for 5th grade pupils* (співробітництво у групі).

Розвиток умінь *медіації соціальної взаємодії* може стати можливим завдяки розв'язанню такої ситуації спілкування: *a 17-year-old British exchange student explaining to his/her Canadian groupmates and instructors the difference between English and Canadian traffic rules* (сприяння функціонуванню мультикультурного простору).

Огляд програмових документів і публікацій, присвячених розгляду медіації в контексті підготовки фахівців у галузі іноземних мов, дає можливість виокремити форми спілкування та види мовного посередництва, яким доцільно навчати здобувачів освіти – майбутніх вчителів англійської мови (CEFRL, 2001; Пасічник, 2019; Dendrinis, 2006; Sundari, 2020; Howell, 2017; Єстратова-Михалусь, Ципіна, 2020; Мольдерф, 2018, Волік, 2019). Так, за критерієм *залученості власне мовних засобів*, спілкування може бути:

- *вербальним* (усне, письмове, інтерактивне), до якого належать основні види усного і письмового перекладу, реферування, переказ тощо;
- *невербальним* (візуальне, паратекстуальне) – тлумачення малюнків, графіків, діаграм тощо;
- *мультимодальним (гібридним)*, що передбачає узагальнення, систематизацію інформацію з різних джерел надходження: з вербального тексту (усного чи письмового), доповненого відеорядом та/чи аудіотекстом.

За критерієм *використання рідної/іноземної мови* медіація може бути:

- *двомовна* (форма повідомлення мовою перекладу);
- *одномовна* (форма повідомлення мовою оригіналу);

За формою висловлювання медіація може бути:

- *усна* (візуально-усна, аудитивно-усна);
- *письмова*;
- *комбінована* (усно-письмова).

За способом текстової діяльності медіація може бути:

- *репродуктивна*;
- *трансформаційна*.

Конкретні форми усної і письмової медіації зазначені у Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти (CEFRL, 2001: 87), проте усні форми здебільшого сфокусовані на медіації у контексті перекладу (синхронний, послідовний переклад у ситуаціях офіційного та особистісного спілкування тощо). Таке тлумачення медіації становить деякі труднощі для навчання медіації як виду комунікативної діяльності здобувачів освіти педагогічних спеціальностей, оскільки вони хибно ототожнюють переклад як вид медіації та переклад як засіб контролю розуміння учнями прочитаного чи прослуханого тексту або як спосіб семантизації лексичних одиниць тощо.

Тож для студентів навчання медіації повинно будуватися як модель реального міжкультурного спілкування. Головним завданням є навчити здобувачів освіти передавати («перевиражати», інтерпретувати) смисл висловлювання іншою мовою або тією самою мовою відповідно до соціо-культурного контексту і пояснювати культурні особливості.

Формування медіативної компетентності на заняттях з англійської мови може здійснюватися в:

- *неінтерактивній формі* (передача інформації від комунікатора до отримувача повідомлення) із застосуванням таких видів завдань, як переклад, реферування, анотування, огляд, переказ тощо;
- *інтерактивній формі* (отримувачу повідомлення від комунікатора відправляється певна інформація з метою отримання зворотної реакції, функція медіатора при цьому полягає в підтримці інтерактивного процесу, передаючи повідомлення від комунікатора до реципієнта й навпаки);
- *змішаній формі* (відбувається посередництво з елементами інтеракції між медіатором та одним із комунікантів, що передбачає презентацію зібраної інформації з наступним обговоренням).

Відповідно до цього викладачем при плануванні і проведенні занять добираються конкретні

вправи і завдання. Приміром, для проведення навчання медіації у неінтерактивній формі використовуються тренувальні вправи, де відсутні комунікативні завдання і ситуації спілкування: *Read the text about crimes in Great Britain and sum it up in English in 50 words*. Натомість завдання з найвищим рівнем інтерактивності потребують знання міжкультурних особливостей і вимагають оперування певними соціальними стратегіями для налагодження взаєморозуміння і прийняття певного рішення. З метою ефективного формування якостей мовного посередника доцільним бачиться використання переважно активних та інтерактивних форм навчання (рольові ігри, дискусії, диспути, дебати, мозковий штурм, метод кейса, інші).

Розробляючи медіативні завдання для забезпечення навчального процесу (моделювання ситуацій спілкування), у їх формулюванні викладачеві необхідно дотримуватися ключової дидактичної вимоги – чітко визначати, з якою метою здійснюється той чи інший вид діяльності, вказувати «орієнтовного» реципієнта, якому адресується мовний продукт та деталізувати функцію мовного посередника у розв'язанні конкретного комунікативного завдання.

Наприклад, «*Watch a piece of movie from the 'Court shorts series' and present its gist to your companion*»; «*Read an entry on undergraduate admission to Georgia College of Education and advise your classmate about the advantages of the procedure*»; «*Your friend is interested in journalistic career in your home country. Find the information on a mass media market and inform him on the most popular electronic media resources*»; «*Read an article about crimes in the USA and prepare an annotation for a journal*».

Досвід викладання англійської мови, методики її навчання та інших фахових дисциплін студентам Центральноукраїнського державного педагогічного університету спеціальності «Середня освіта. Англійська мова і література» засвідчує, що навчання медіації можна здійснювати як під час викладання практичних занять, так і при викладанні теоретичних предметів. На заняттях з

фахових дисциплін (практики усного і писемного мовлення, країнознавства, лексикології, стилістики, інтерпретації тексту, літератури англійських країн, тощо) нами було запроваджено види роботи, які сприяють усвідомленню студентами умінь та якостей успішного медіатора (знання про рідну культуру й культуру носіїв мови, соціальні уміння й навички, що врегульовують правила соціальної поведінки, прийняті в кожній з культур, уміння й навички невербального спілкування, навички самоконтролю, емоційна стійкість тощо). Доцільним також бачиться нами викладання спецкурсу з основ перекладу, під час вивчення якого студенти педагогічних спеціальностей удосконалюватимуть навички й уміння перекладу, у тому числі як виду медіативної діяльності. На заняттях з курсів медіації тексту необхідно також передбачити професійно-орієнтовані завдання у роботі з автентичними матеріалами, які промотуватимуть розвиток умінь і навичок, необхідних для здійснення професійної діяльності та розв'язанні низки дидактичних завдань, а саме: адаптування текстів до використання у навчальному процесі з учнями різних вікових груп, укладання лінгвістичного та екстралінгвістичного коментаря, що розрахований на школярів із різним рівнем володіння мовними, мовленнєвими і соціокультурними компетенціями та із урахування програмових вимог, роботу із комплексним опрацюванням вербальних й невербальних текстів тощо.

Висновки. Отже, медіативна іншомовна компетентність є важливою складовою професійно-орієнтованого мовлення майбутнього вчителя іноземних мов, яка інтегрує в собі інші компетенції, необхідні для здійснення професійної діяльності. Питання формування медіативної компетентності не вичерпується цією науковою розвідкою. Перспективи подальших досліджень убачаємо в розробці комплексу дидактичних матеріалів, орієнтованих на здійснення посередницької діяльності в параметрах медіації смислів (mediation of concepts) та комунікативної медіації (mediation of communication) під час занять з фахових дисциплін на факультетах іноземних мов у педагогічних закладах вищої освіти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волік В.В. Медіація та її місце у процесі навчання іноземної мови. *Журнал науковий огляд*. 2019. № 8(61). С. 91–104.
2. Выготский Л.С. Орудие и знак в развитии ребенка. *Собрание сочинений* / Гл. ред. М. Г. Ярошевского. Москва: Педагогика, 1984. Т. 6. 400 с.
3. Єрастова-Михалусь І., Ципіна Д. Формування медіативної компетентності у процесі вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020. Вип 27, том 2. С. 206–210.
4. Мольдерф О. Медіація і професійна перекладацька діяльність в контексті оновлення загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти. *Іноземна філологія*. 2018. № 131. С. 71–80.
5. Пасічник О.С. Міжкультурна медіація – переосмислення місця і ролі рідної мови у навчанні іноземних мов. *Проблеми сучасного підручника*. 2019. Вип. 22. С. 213–223. URL: ipvid.org.ua/upload/iblock/e6c/e6c85c4b68a2199e7724de061fae8384.pdf (дата звернення: 21.05.2022)

6. Ципіна Д. С. Дидактичні засоби формування медіативної компетентності на занятті з іноземної мови. *Вісник Запорізького національного університету*. Педагогічні науки. 2020. № 1 (34). С. 366–372.
7. Щур С.М. Роль та місце медіації у навчальному процесі з іноземної мови у вищому навчальному закладі. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка*. URL: bo0k.net/index.php?bid=14612&chapter=1&p=achapter (дата звернення: 21.05.2022)
8. Byram M., Golubeva I. Conceptualising intercultural (communicative) Competence and intercultural citizenship. *The Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication*. 2020. URL: https://books.google.cz/books?hl=uk&lr=&id=3XvgDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT105&dq=Byram+Translation+and+Mediation.+Objectives+for+Language+Teaching&ots=ZE6HpH7Srs&sig=bDipJlkmufS_fEdsp7mJNugWhPY&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
9. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg: *Council of Europe, Language Policy Unit*. 2001. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1bf> (дата звернення 20.05.22)
10. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion Volume with New Descriptors. Council of Europe, 2018. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volumewith-new-descriptors-2018/1680787989> (дата звернення: 25.05.2022)
11. Coste D., Cavalli M. Education, mobility, otherness. The mediation functions of schools. *Council of Europe, Language Policy Unit*. 2015. URL: <https://rm.coe.int/16807367ee> (дата звернення: 20.05.22)
12. Dendrinos, B. Mediation in Communication, Language Teaching and Testing. *JLA*. 2006, pp. 209–235. URL: https://www.academia.edu/4711151/MEDIATION_IN_COMMUNICATION_LANGUAGE_TEACHING_AND_TESTING (дата звернення: 23.05.2022)
13. Howell, P. Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching. *Hiroshima Studies in Language and Language Education*. 2017. Vol. 20. pp. 147–155. URL: https://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/4/42619/20170323145334480810/h-gaikokugokenkyu_20_147.pdf (дата звернення: 20.05.2022)
14. Sundari, H. The features of mediation in EFL classroom interaction: Teacher perspectives. *Indonesian EFL Journal*. 2020. 6 (1), P. 35–44. DOI: 10.25134/iefj.v6i1.2636 (дата звернення: 24.05.2022)
15. Zarate G., Gohard-Radenkovic A., Lussier D., Penz H. Cultural Mediation in Language Learning and Teaching. European Centre for Modern Languages. Council of Europe. Strasbourg Cedex, 2004. 248 p.

REFERENCES

1. Volik V.V. Mediatsiya ta ii mistse u protsesi navchannia inozemnoi movy [Mediation and its role in foreign language teaching]. *Scientific Review Journal*, 2019, Nr.8 (61), pp.91-104 [in Ukrainian].
2. Vygotskyi L.S. Orudije I znak v razvitii rebionka [Weapon and sign in a child's development]. *Collection of Essays*. Moscow: *Pegagogy*, 1984, Vol. 6. [in Russian].
3. Yestratova-Mikhalus I., Tsykina D. Formuvannia mediativnoi kompetentnosti u protsesi vyvchennia profesiyno-oriyentovanoi inozemnoi movy [Mediator competence formation in the process of learning professionally oriented foreign]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*, 2020, Issue 27, Nr. 2, pp. 206–210 [in Ukrainian].
4. Molderf O. Mediatsia I profesiyna perekladaska diyalnist v konteksti onovlennia zahalnoyevropeiskykh rekomendatsiy z movnoi osvity [Mediation and professional interpreting activity within the context of renewal of Common European Framework of Reference for Languages]. *Foreign Philology*, 2018, Nr. 131, pp. 71–80 [in Ukrainian].
5. Pasichnyk O.S. Mizhkulturna mediatsiya – pereosmyslennia mistsia s roli ridnoi movy u navchanni inozemnykh mov [Intercultural mediation – reassessment of student's first language role in the process of foreign language learning]. *Contemporary textbook issues*, 2019, Nr. 22, pp. 213–223. URL: ipvid.org.ua/upload/iblock/e6c/e6c85c4b68a2199e7724de061fae8384.pdf (access date: 21.05.2022)
6. Tsykina D. Dydaktychni zasoby formuvannia mediativnoi kompetentnosti na zaniatti z inozemnoi movy [Didactic tools of mediation competence formation in foreign language classes]. *Scientific Herald of Zaporizhzhia National University. Pedagogical sciences*, 2020, Nr. 1(34), pp. 366–372 [in Ukrainian].
7. Shchur S.M. Rol ta mistse mediatsii u navchalnomu protsesi z inozemnoi movy u byshchomu navchalnomu zakladi [The role and place of mediation in FL learning and teaching]. URL: bo0k.net/index.php?bid=14612&chapter=1&p=achapter (access date: 21.05.2022)
8. Byram M., Golubeva I. Conceptualising intercultural (communicative) Competence and intercultural citizenship. *The Routledge Handbook of Language and Intercultural Communication*. 2020. URL: https://books.google.cz/books?hl=uk&lr=&id=3XvgDwAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT105&dq=Byram+Translation+and+Mediation.+Objectives+for+Language+Teaching&ots=ZE6HpH7Srs&sig=bDipJlkmufS_fEdsp7mJNugWhPY&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false
9. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Strasbourg: *Council of Europe, Language Policy Unit*. 2001. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1bf> (дата звернення 20.05.22)
10. Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. Companion volume with new descriptors. Council of Europe, 2018. URL: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volumewith-new-descriptors-2018/1680787989> (access date: 25.05.2022)
11. Coste D., Cavalli M. Education, mobility, otherness. The mediation functions of schools. *Council of Europe, Language Policy Unit*. 2015. URL: <https://rm.coe.int/16807367ee> (дата звернення: 20.05.22)
12. Dendrinos, B. Mediation in Communication, Language Teaching and Testing. *JLA*. 2006, pp. 209-235. URL: https://www.academia.edu/4711151/MEDIATION_IN_COMMUNICATION_LANGUAGE_TEACHING_AND_TESTING (access date: 23.05.2022)
13. Howell, P. Cross-Language Mediation in Foreign Language Teaching. *Hiroshima Studies in Language and Language Education*. 2017. Vol. 20. pp. 147–155. URL: https://ir.lib.hiroshima-u.ac.jp/files/public/4/42619/20170323145334480810/h-gaikokugokenkyu_20_147.pdf (access date: 20.05.2022)
14. Sundari, H. The features of mediation in EFL classroom interaction: Teacher perspectives. *Indonesian EFL Journal*, 2020. 6(1), pp. 35–44. DOI: 10.25134/iefj.v6i1.2636 (access date: 24.05.2022)
15. Zarate G., Gohard-Radenkovic A., Lussier D., Penz H. Cultural Mediation in Language Learning and Teaching. European Centre for Modern Languages. Council of Europe. Strasbourg Cedex, 2004. 248 p.